

Comentariul operei Povestea lui Harap-Alb scrisa de Ion Creanga - a cincea parte

Plin de inedit si elocvent este si dialogul cu gazda in dimineata urmatoare cand, asemeni unui cor al celor cuminti, aluziv, prietenii prea ciudati asteapta nerabdatori sa fie omeniti dupa cuviinta Setila, mai ales, face casa buna cu eroii lui Budai-Deleanu, intr-atat este de mios si de blajin in naivitatea lui: "Din partea mea mancarea-i numai o zabava bauturi ca mai este ce este, si as ruga pe luminarea-sa ca, daca are de gand a ne ospata dupa cum s-a hotarat, apoi sa ne indeseasca mai mult cu udeala, pentru ca acolo sta toata puterea si indrazneala "Vorba ceea Da-i cu cinstea, sa pearsa rusinea"

Indoielii imparatului privind capacitatea petitorilor de a mantui bucatele i se opune siguranta cu care nesatosii raspund repede: "De ne-ar da Dumnezeu atata suparare [...] si inaltimii-voastre gand bun si mana sloboda [...] ca din mancare si bautura las daca ne-a intrece cineva; numai la treaba nu ne prea punem cu toti nebunii".

Trasatura intrinseca a prozei lui Creanga oralitatea se intrepatrunde si aici cu multe vorbe de duh, rimate sau nu, care dau culoare materiei epice: "D-apoi fetisoara lui; a zis dracul si s-a facut bucatia rupta tata-sau in picioare, ba inca si mai si vorba ceea "Capra sare masa, si iada sare casa" sau "Si-a pus el boii in card cu dracul, dar are sa-i scoata fara coarne", "Destul e o maciuca la un car cu oale", "unde prisoseste darul nu se mai baga in seama amarul", "apara-ma ele gaini, ca de caini nu ma tem"

Aceleiasi tendinte ii apartin eufemismele si imbinarile neasteptate de cuvinte, interjectiile cu valoare predicativa ("era un pui de ger", "umblati de frunza fiasinelului", "Impodobit cu darul suptului", "Din gardul Oancei fi-a da-o imparatul", "rupti in cos de foame si de sete", "ascutiti-va dintii si porniti dupa mine", "Si o data pornesc ei, teleap, teleap, teleap!") cu un efect stilistic remarcabil, ca sa nu mai vorbim de onomastica bizara a unui personaj ca Ochila "frate cu Orbila, var primar cu Chiorila, nepot de sora lui Pandila din sat de la Chitila, peste drum de Nimerila etc."

Incantarea autorului insusi in fata propriilor zamisliri este uriasa satisfacandu-i gustul pentru pantagruelic si bufonerie, dar nealterand nucleul peren al basmului chemat sa fie "o oglindire a vierii in moduri fabuloase" (G. Calinescu) si ramanand pana azi "cel mai frumos basm al nostru" (Pompuiu Constantinescu).